

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ
 Σ Α Λ Π Ι Γ Ε
 ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
 ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ
 τῆς
 ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΓΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

« Ἀκούσωμεν τοίνυν ἅσα τῆς ἀναγνώσεως τῶν Γραφῶν ἀμειψόμεν, ὅσων ὑπομένομεν βλάβην, ὅσων πνίξην ἴσμεν γὰρ ἂν ποτε τῆς διὰ τῶν ἔργων ἐπιλαβόμεθα ἰσχυροῦς οἱ μὲν αὐτοὺς τοῖς νόμοις εἰδότες, καὶ εἰς πολιτείας αὐταὶ γρη.»

(Κύριλ. Ἀλεξανδρ. Σινὰ τῆ κατὰ Μαρθ. ἐκκλησίᾳ Κεφ. ΙΓ.)

ΒΑΙΟΝΑΣΙΟΝ
 ΤΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΣΕΩΣ
 ΚΩΝΣΤ. Ι. ΠΟΒΑΝΟΥ
 ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ Θ. ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
 ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
 ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΝΑΓΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΛΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 1836.
 ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ Σ Α Λ Π Ι Γ Ξ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.

Αριθ. 5. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ ΕΥΤΕΡΑ, ΤΗ 20 ΙΟΥΝΙΟΥ 1816. ΣΑΒΒΑΤΟ

Τὴν ἀκόλουθον διατριβὴν μᾶς ἔστειλεν ὀρθόδοξός τις Χριστιανός ἀπὸ τῆν ἐν Σύρῃ Ἐρμούπολιν, τὴν ὁποίαν δημοσιεύομεν εὐχαρίστως διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος τῶν ἀδελφῶν μας ὀρθοδόξων χριστιανῶν. Ὡς προοίμιον δὲ ταύτης, καὶ ἀπόσπασμα ἐκ τῆς συνοδευσάσης αὐτὴν ἐπιστολῆς.

Πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Κύριον Γερμανόν, Συντάκτην τῆς
Εὐαγγελικῆς Σάλπιγγος.

Ὁμολογῶ, Σεβασμιώτατε, ὅτι δὲν εἶμαι τάσον πεπεισμένος· γνωρίζω, ὅτι δὲν ἔχω τὰς ἀπαιτούμενας δυνάμεις.... ἀλλὰ συνομολογῶ ὅτι εἶμαι χριστιανός ὀρθόδοξος· ὅτι εἶμαι ζηλωτὴς ἐνθερμὸς τῆς θρησκείας μου, καὶ τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας εἶμαι τέκνον.... Εἰς πᾶσαν ἀναφυωμένην δικίρσιν τοῦ Ἰθουοῦ, προσερχομένην ἀπὸ θανασίμους ἀντιπάλους αὐτοῦ, ἕκαστος μικρός τε καὶ μέγας δὲν πρέπει νὰ μᾶνη ἀδιάφορος· πρέπει νὰ λάβῃ μέρος.

ἄλλως θέλει νομίζεται ἡ ἡλίθιος ἢ νόθον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος τέκνον, Οὕτω συλλογιζόμενος, τολμῶ νὰ παρακαλώσω τὴν ὑπετέραν Χαβασμιότητα, ἵνα εὐαρεστηθῇ νὰ συγκατατάξῃ καὶ ἐμὲ εἰς τὸν κατάλογον τῶν συναγωνιστῶν τῆς.

Εὐαρεστηθῆτε λοιπόν, Σεβασμιώτατε, νὰ δεχθῆτε τὴν ἐσώ- κληστον μικρὰν διατριβὴν μου ταύτην, καὶ νὰ τὴν κατα- χωρήσετε εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Σάβλυγγα. . . .

Μὴν ἀδημονῆς, Κύριε Συντάκτα διότι βλέπεις λογομαχίας· εἶναι τῆς ἐποχῆς· εἶναι τῆς Ἀθηνᾶς ἐποχῆ, ἀφ' ἧς παρῆλθεν ἐκεῖνη τοῦ Ἄρεως· καὶ ἕκαστος δύναται ἐλευθέρως νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του, ὅταν μάλιστα πρόκειται ὑπὲρ τῶν καθι- στώτων, ὑπὲρ τῶν φώτων καὶ τῆς θρησκείας, δὲν ἔχει νὰ φοβῆται κανένα· “ἀφοβία μεγίστη τὸ φοβεῖσθαι τοὺς νόμους,· Ἄλλὰ πόσον λυπηρὸν εἶναι νὰ βλέπῃ τις ἄμοσθνεὶς ζητοῦν- τας νὰ διαστρέψωσι τὰ πάντα, καὶ νὰ προσβάλλωσι μὲ τό- σον λύσσαν ἐκείνους, οἵτινες φαίνονται ὑπερασπισταὶ μᾶλλον τῶν φώτων καὶ τῆς θρησκείας, παρὰ ἐναντίου! Πόσον ἐτι λυπη- ρότερον εἶναι εἰς πάντα εὐαίσθητον νὰ βλέπῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς λογομένους πεπαιδευμένους τοῦ ἔθνους, νὰ καταπολεμῶσιν ὄχι μόνον τοὺς πρεσβεύοντας ἀδιστακτως τὰ τῆς ἐκκλησίας μας δόγματα καὶ ἱερά τοῦ Εὐαγγελίου ῥητὰ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἱεροὺς Ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ συκοφαντῶσι! Οἱ ἄπλοοι Ἕλλην, ὁ ἰδιώτης Ἕλλην, ὁ χριστιανὸς Ἕλλην, νὰ φωνάζῃ, νὰ ἀδημονῇ βλέπων τὴν ζύμην τῶν φαρισαίων, νὰ ἐπικαλεῖται εἰς βοήθειαν τὸ Εὐαγγέλιον, νὰ ἔχῃ ἀδιακώ- πως εἰς τὴν μνήμην του τὸ “ φεύγετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν

φαρισαίων,· καὶ τὸ “ μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμαί, ὁ ἄπλοος, λέγω, Ἕλλην νὰ ἀφοσιῶται τοσοῦτον εἰς τὰ κα- θεστώτα καὶ εἰς τὴν θρησκείαν του, καὶ οἱ γραμματισμένοι, μᾶς νὰ τὸν κατηγοροῦν διὰ τοῦτο, νὰ τὸν ὀνομάζουσαν παρα- χοποιὸν, νὰ τὸν λέγουσαν στασιαστὴν καὶ δημεγέρτην, ἐχθρὸν τῆς παιδείας καὶ φίλον τοῦ σκότους! Ὡ! τῇ ἀληθείᾳ, τοῦτο εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ἀνήκουστα. Ἀπὸ τὸ ἐν μέρος νὰ θέλωμεν τοὺς πολίτας θερμούςς τε ζηλωτὰς τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρί-δος καὶ διατηρητὰς τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων μας, καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου νὰ τοὺς ἐπιπλήττωμεν, νὰ τοὺς κατηγορῶμεν καὶ νὰ τοὺς ἐγκαλῶμεν ἐπὶ τούτου καὶ μόνον, διότι εἶναι ἀ- κριβεῖς τηρηταὶ τῶν δογμάτων αὐτῶν! τοὺς ὀνομάζομεν διὰ τοῦτο προληπτικούς, τοὺς λέγομεν δυσειδαίμονας, τοὺς κη- ρύττομεν βῆδιδούργους, τοὺς κατηγοροῦμεν ὡς στασιαστὰς! Καὶ ὑπομονή, ἂν τοὺς ἐβλέπαμεν κινουμένους ἀπὸ ἀπλᾶς μόνον ὑποψίας· ὑπομονή, ἂν θεωροῦντο ὡς ἀπλοὶ θρησκο- μανεῖς χωρὶς νὰ ἔχωσιν ὕλην καὶ διδόμενα ἐναντία· ἀλλ' ἐν ᾧ βλέπομεν τοὺς κκαλοὺς τούτους πολίτας ὄχι μόνον ἔχον- τας διδόμενα, ὄχι μόνον ἀκούοντας φήμας, ἀλλὰ βλέποντας καὶ πράγματα, βλέποντας βιβλία τοσαῦτα ἐναντία τῆς ἐκ- κλησίας μας, καὶ, ὡς λέγει καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ αὐτὸν τὸν προ- σηλυτισμὸν!

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν περιτολογίαν, καὶ διὰ νὰ μὴν ὑποπέσωμεν εἰς τὴν ταυτολογίαν, ἄς ἀναφέρωμεν αὐτὰ τὰ ἴδια, τὰ ὅποια ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὸ ὑπ' Ἀριθ. 333 φύλλον τῆς ἀνέφερε, καὶ θέλει ἴδιαι φανερὰ ἕκαστος, πόσον ἔχουν τὸν τό- πον των τὰ ἀνωτέρω.

“ Ωφελούμενοι, ὡς λέγεται, ἐκ ταύτης. τῆς περιστάσεως
 ,, τινὲς ὀχλαγωγοί, ἀπὸ τῆν συντροφίαν τῶν ὁποίων δὲν ὄ-
 ,, λουν νὰ ἐξαιρέσουν οὔτε αὐτὸν τὴν ἅγιον Κυκλάδων.....

“ Ταῦτα εἶναι τὰ ἀδόμηνα περὶ τῶν ταραχῶν τῆς Σύρας,
 ,, εὐχόμεθα ὁμοῦς νὰ δειχθῶσιν.

Ἔως ἔδεδε ὁ Συντάκτης ἐκθέτει ὅσα ἤκουσε, ἢ τοῦ ἐγραψαν
 καὶ ἐπειδὴ, φαίνεται, τοῦ ἐφάνησαν πολλὰ χονδρά, εὐχεται
 ἐπὶ τέλους νὰ φανῶσι ψευδῆ καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι
 ταῦτα ἐξιστορήθησαν, ἐπὶ τινὰ ἐκ τῶν πεπαιδευμένων μας,
 ἔνθερον ὑπερασπιστὴν τῆς βιβλιακῆς εται-
 ρείας. Ἀλλ’ ὁ εὐλογημένος αὗτος ἀνὴρ, ὅστις ἐπληρο-
 φόρησε αὐτῷ τὴν Ἀθηναίαν, φαίνεται, ὅτι δὲν ἐφείσθη
 κανένα, οὐδὲ ἀρχιερεῖς, οὐδὲ νομάρχας, οὐδὲ δημάρχους, οὐ-
 δὲ συμβούλους, οὐδὲ κτλ. τὸ ὁποῖον τοῦτο ἔδωκεν ἴσως ἀφορ-
 μὴν εἰς τὴν Ἀθηναίαν διὰ νὰ εἴπῃ ὅλα ταῦτα τὰ ἀδόμηνα, καὶ
 νὰ εὐχηθῆ περὶ τῆς ἀθωότητος τῶν κατηγορηθέντων ἀτόμων.
 Τέλος πάντων καὶ ὁ καιρὸς καὶ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν,
 ὅτι ὑπῆρχον ὄχι μόνον ἀδόμηνα, ἀλλὰ διόλου ψευδῆ. Πόσον
 εἶναι μέγα ἡ ἱστορικὴ! πόσα κακὰ προξενεῖ ἐπαγγελομένη
 ἀπὸ ἄτομα ψυχῆς κακῆς καὶ δισταραμμένης!

Καὶ, ὡς φαίνεται, τὸ παραστήσαν οὕτω τὸ πρᾶγμα εἰς
 τὴν Ἀθηναίαν ἄτομον ἦν τοσοῦτον δεινὸν εἰς τὴν ἱστορικὴν,
 ὥστε κατήνησε νὰ πείσῃ καὶ αὐτὴν τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι
 ἔτσι καὶ ὅχι ἄλλως τὸ πρᾶγμα καὶ ἐκ τούτου αἰφνης
 ἐπερικυκλώθη ἡ Σύρα ἀπὸ στρατιωτικὰς δυνάμεις, ἀπὸ πο-

λεμικὰ πλοῖα ἤρχησαν καταδιώξεις, ἐξετάσεις, καταμηνύ-
 σεις κτλ. κτλ. Τὶ ἐξήχη ἔραγε! μηδὲν ὄδυνον ὄρος καὶ
 ἔτεκε μῦν.

Εἶπομεν, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐξωγραφίσθη τοσοῦτον μέγα ἀπὸ
 ἄτομον βέβαια ἐπιτηδίων καὶ ῥητορικῶν, καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν
 Νομαρχίαν τῶν Κυκλάδων, καθότι, ὡς φαίνεται εἰς τὴν παρὰ
 τῆς Ἀθηναῖς ἐκθεσιν, προσβάλλεται καὶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ Νομαρ-
 χία ὡς ἔνοχος. “ Πρὸςθε, καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ Νομάρχου,
 ὡς προστάτου τοῦ συστήματος ,, μόλα ταῦτα, ὡς εἶπομεν,
 τὰ πράγματα ἀπέδειξαν ὅλα ψευδῆ. Ἐρέθη, ὅτι γυναῖκες τινες
 Ψαριανοὶ ἐπροξένησαν τὰς ταραχὰς ὅτι αὐταὶ ἐκινήθησαν
 ἀπὸ τινος ῥαδιούργου; ἀλλὰ εὐρέθη τάχα καμμία ἔνοχος;
 ἢ χωροφυλακῆ ἢ μοιραρχία μας κατεμήνυσεν ὀνομαστὶ αὐ-
 τὰς, καὶ τοῦτο βέβαια κατὰ τὰς ὁποίας ἔλαβε πληροφορίας
 ἀπὸ τοῦς περὶ τὴν σχολὴν τῆς εταιρείας; ἀλλὰ μόλας τὰς αὐ-
 στηρὰς ἐξετάσεις τῆς ἀστυνομίας, μόλας τὰς ἐρώνας τῆς
 χωροφυλακῆς οὐδὲ γυνὴ εὐρέθη ἔνοχος, οὐδὲ ῥαδιούργος τις
 ἀνεκαλύφθη. Ἐ! δὲν εἶναι κατ’ ἀλλήλους ἤδη τῶν ἀπλῶν ἢ
 παραμυζεῖ “ Φωνάζει ὁ ... διὰ νὰ φοβηθῆ ὁ ,, καὶ τῷ
 ἄντι, ἐνῶ ἡ ἀρχὴ τῶν ταραχῶν ἐπήγαγεν ἐξ αὐτῶν τῶν σχο-
 λείων τῆς εταιρείας, ἐνῶ πρῶτον ἐγεννήθη ὁ τρόμος καὶ ὁ
 φόβος εἰς τὴν κοράσια, καὶ ἔπειτα συνήχθη ὁ κόσμος καὶ αἱ
 γυναῖκες, ἡμεῖς ἄντες τοσοῦτον ἐπιτηδείοι εἶπομεν τὸ ἐναν-
 τίον, εἶτε, ὅτι πρῶτον συνήχθησαν γυναῖκες καὶ ἔπειτα ἐγενεον
 ἡ ταραχὴ καὶ ὄχι μόνον τὸ εἶπομεν, ἀλλὰ καὶ τὸ πορευτη-
 ρήσαμεν μὲ τὴν καλὴν εὐφυΐαν καὶ εὐφράδειαν, ὥστε κα-
 ταπέσαμεν καὶ τὴν Κυβέρνησιν αὐτὴν νὰ τὸ πιστεύσῃ.

ἄλλὰ τὸ περίεργον εἶναι, ὅτι, ἐνῶ κατήχησε τὸ πρᾶγμα νὰ ἀποδείξῃ ἡμᾶς αὐτοὺς ψεύστας ἐνταυτῷ καὶ ραδιούργους, οἵτινες παρεστήσαμεν τὸ πρᾶγμα ἄλλως παρ' ὅτι ὑπῆρξεν ἐνῶ ἦν πλησίον νὰ ἀνακαλυφθοῦν τὰ μυστήριά μας αὐτὰ, κατέστημεν τοσοῦτον ἱκανοὶ ἐπομένως, ὥστε νὰ ἐμποδίσωμεν τὰ περαιτέρω, ἰδόντες, ὅτι ἤθελεν ἡ ἐκινδύνευε νὰ ἀληθεύσῃ τὸ " λάκκον ὤρυξε καὶ ἐνέσκαψεν αὐτὸν ,, καὶ τὸ τῶν ἀπλῶν " ἐπῆγαμεν νὰ πιάσωμεν καὶ μᾶς ἐπίασαν ». Ἡ ἀστυνομία δυναμὴ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰς ἐξετάσεις τῆς δυναμὴν, ἀφοῦ ἔκαμαν, ὡς τὴν ἐπληροφόρησαν, τὰς ἐξωτερικὰς ἐξετάσεις, εἴτε τῶν γυναικῶν δυναμὴν, λέγω, νὰ κέρη καὶ τὰς ἰσωτερικὰς εἴτε τῶν κορασίων καὶ διδασκαλισσῶν, ἔπραξε μηδέν. Ἢ! καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἐπιτηδειότης! δὲν εἶναι ἱκανότης ἡμῶν!

Καὶ ταῦτα περὶ τῶν ραδιούργων, περὶ τῶν στασιαστῶν, περὶ τῶν δημογεργῶν ἄς ἴδωμεν ἤδη καὶ τὰ περιέκαινον, δι' οὗς (ἢ μᾶλλον ἐφ' ὧν) ἠκολούθησαν αἱ παραχαί· καὶ ἄς ἀναφέρωμεν τοὺς αὐτοὺς πάλιν λόγους ἐκείνης, δι' ἧς ἐκθέτονται τόσον μεγάλαί αἱ παραχαί αὐταὶ τῆς Ἀθηνᾶς αὐτῆς λόγους, οἵτινες εἶναι πλέον παρὰ βέβαιαι, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ βεβαίωσις.

" Ἄλλ' ἔς ἔλθωμεν τώρα καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους τῶν βιβλικῶν ἰταιρειῶν ἄς ὁμολογήσωμεν, ὅτι καὶ αὐτοὶ δὲν ἔδωκαν ὀλίγας αἰτίας εἰς τὸ νὰ κινήσουν τὸ μῖσος τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον των, καὶ νὰ φέρουν τὰς στάσεις ταύτας.....

" Ἢ καὶ τί Λουθηρανὸς ἢ Καλβινιστὰς θέλουν νὰ μᾶς κάρουν;.....

Κύριοι! ὅσοι εἶπατε τοσαῦτα καθ' ἡμῶν τῶν ἀθῶων πολιτῶν, εἰ καλῶς ἐλαλήσατε ὑπὲρ τῶν φίλων σας, μαρτυρήσατε περὶ τοῦ καλοῦ, εἰ δὲ κακῶς τί δέρετε τοὺς ἀθῶους, ἦτοι Νομάρχας, Δημάρχους, Ἐπισκόπους καὶ πάντας τοὺς ἀληθεῖς Χριστιανούς! Ἄν, ὡς ἀπέδειξαν τὰ πρᾶγματα, οὗτοι ἐφάνησαν ἀθῶοτατοι! ἂν ἀπέβησαν ψευδαῖς αἱ κατ' αὐτῶν φῆμαι ἂν ἐσυκοφαντήθησαν τέλος πάντων ἀδίκως καὶ παραλόγως, τίνος ἔνεκεν νὰ μένετε εἰς τὰ ἴδια, νὰ μὴ δίδετε οὐδεμίαν κἄν ἀκρόασιον εἰς τὰ κατὰ τὰς γεννηθείσας κατ' αὐτῶν κατηγορίας παράπονα; ἂν, ὡς ἀποδεικνύει καλίστα ἡ Ἀθηνᾶ, ἔχουσιν ἀληθείας αἱ ἀντιθρησκευτικαὶ τῶν καλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων προσπαθείαι! ἂν αὐταὶ μᾶλλον παρ' ἄλλο τι ἔδωκαν αἰτίαν εἰς τὰς παραχὰς τῆς Σύρας, τίμος ἔνεκεν νὰ μένετε εἰς τὰ ἴδια, καὶ νὰ κατηγορῆτε ἐκ δευτέρου, ὡς φαίνεται εἰς τὸ ὑπ' Ἀριθ. 336 τῆς Ἀθηνᾶς φύλλον, τοὺς ἱερεῖς αὐτοὺς ποιμένας τῆς ἐκκλησίας μας, καὶ νὰ ἀποδίδετε καὶ πάλιν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀθῶους ἐκκλησιαστικούς μας τὰ αἴτια τῶν θορύβων καὶ τῶν στάσεων;

Κύριοι κατήγοροι! βέβαια ἠθέλατε ἔχει δίκαιον ἤθελον ἔχει ἰσχὺν αἱ κατὰ τῶν ἀθῶων πολιτῶν κατηγορίαι σας, ἂν ἐβλέπατε αὐτοὺς ἀδημονοῦντας, ταραττομένους, κινουμένους ἐναντίον ὁμογενῶν παιδαγωγῶν, ἐναντίον ὁμοθρήσκων διευθυντῶν, ἐναντίον ἰθαγενῶν διδασκάλων, ἐναντίον τέλος πάντων σχολειῶν συστημένων ἀπὸ ὁμοθελεῖς καὶ πρεσβεύοντας τὰ αὐτὰ μετὰ τοῦ ἔθνους δόγματα, ἐναντίον τῶν γυμνασίων τοῦ Βάμβα, τοῦ Γενναδίου, τοῦ Λεωντίου κτλ. ἐναντίον τῶν ὄργανοτροφείων τοῦ Θ. Καίρη, τοῦ ἐν Ναυπλίῳ κτλ. ἐναντίον τῶν ἐν Διγίνῃ πολεμικοῦ τε καὶ ἐπιστημονικοῦ

σχολείων, καὶ πάντων τῶν κατὰ τόπους ἑλληνικῶν καὶ δημοτικῶν σχολείων· ἤθελον ἔχει ἰσχύον αἱ δυσφημίαι καὶ αἱ καθ' ἡμῶν τῶν ἡσυχίων φωναὶ σου, ἂν ἐβλέπατε ἡμᾶς ἀγανακτοῦντας διὰ τὴν διασπορὰν ἠθικῶν βιβλίων, ψυχοφελῶν κατηχήσεων καὶ ὄχι ἀντιθηρασκευτικῶν, διὰ τὴν προακύνησιν τῶν ἀγίων εἰκόνων καὶ ὄχι ἀπέχθειαν πρὸς αὐτάς (1). Τότε, λέγομεν, τότε, Κύριοι, ἠθέλατε ἔχει δίκαιον προαπίπτοντες κατὰ ἀθώων πολιτῶν καὶ ἀρχῶν ὅσας ἠθέλατε κατηγορίας ἀλλοκότους. Ἀλλὰ τώρα ὑπερασπιζόμενοι ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς ἐγενεῖν ἤδη πάγκαιος, ὡς καλῶς ἀναφέρει καὶ ἡ Ἀγία αὐτῆ. Ὡς πῶσον εἴθε μακάριοι, ἔχοντες τοσαύτην ἰσχύον ὥστε νὰ κινήτε τὸ πᾶν! πῶσον εἴθε ἀξιοληλευταὶ ἔχοντες τοσαύτα μέσα ὥστε νὰ πείθετε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτὰς νὰ πιστεῦσαι τὸ ἄσπρον μαῦρον καὶ τὸ μαῦρον ἄσπρον! πῶσον εἴθε εὐτυχεῖς δυνάμενοι σεῖς μόνοι νὰ ὑμιλῆτε ἐλευθέρως, νὰ κινήτε τοὺς ἐφημεριδογράφους καθ' ἡμῶν, νὰ ἀναφέρατε φανερὰ ὑπὲρ τῶν καλῶν ἀνθρώπων τούτων τῆς ἐταιρείας, δυνάμενοι δὲ ἐνταυτῇ νὰ ἐπιτάττετε σιωπὴν εἰς τοὺς λοιποὺς καὶ νὰ τοὺς ἐμπυδίζετε ἀπὸ τοῦ νὰ ὀμιλῶσιν οὐδὲ γὰρ καθ' αὐτῶν, ἔτοιμοι ὄντες νὰ τοὺς κατακραυνώσετε μετὰ λέξεις: Σ τ α σ ι α σ τ ἄ ς, β α δ ι ο ὑ ρ γ ο υ ς δ η μ η γ ἔ ρ τ α ς καὶ διαβόλους! Ἀλλὰ τὴν νὰ εἴπη τις, ἀφοῦ οἱ Ἀἱμαὶ μας κατεταθῆσαν τόσον ἀνίκαι-

(1) Ὡς καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ Κ. ΚΟΡΚ οὐκ ὦν καὶ σήμερον οἱ ΚΚ. διευθύνται τῶν σχολείων τῆς Βιβλιακῆς ἐταιρείας ἠρνήθησαν ἐμπροσθεν τοῦ δημάρχου μας νὰ δεχθῶσιν ἀγίας εἰκόνας, καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν ἱερῶν μας κατήχησιν εἰς τὰ σχολεία των.

νοι, ὥστε νὰ μὴν ἔχουν τὸν τρόπον οὐδὲ τὰ μέσα νὰ ἀνεγείρουν σχολεῖα! Τὴν νὰ εἴπη τις, ἀφοῦ ἀμεριμνήται ἡ παιδεία τῆς δυστυχῆς νεολαίας μας αὐτῆς!

Τὴν 26 Μαΐου 1836 Ἐν Ἑρμουπόλει.

Ἐἶς τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν τῆς Ἑρμουπόλεως.

ΠΕΡΙ ἹΕΡΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ.

Ὡς πρόβλημα προβάλλεται ἡ ἀκατάπαυστος κατηγορία τῶν Ἀρχιερέων μας, ὡς ἀμαθῶν, εἰς τινὰς πολιτικὰς ἐφημερίδας. Πάθον κινδύνου οἱ κατήγοροι; Ἀπὸ πνεῦμα φιλοθηρασκείας, φιλογενεῖας καὶ εἰλικρινείας, ἢ ἀπὸ πνεῦμα πλάνης; Ἐὰν ἀπὸ φιλοθηρασκείαν, ἴδομεν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς αἰῶνας τῆς γενικῆς εὐλευθερίας τοῦ Χριστιανισμοῦ Ἀρχιερεῖς ἀμαθεῖς, οἵτινες οὐ μόνον δὲν ἐφάνησαν βδελυκτοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἕνεκα τῆς ἀμαθείας των, ἀλλὰ καὶ ἀξιοσεβασμοῦ, ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως, στηρικταὶ αὐτῆς γενόμενοι, ὑπόδειγμα τῆς ἀρετῆς διὰ τῶν ἰδίων πράξεων, καὶ ἅγιοι, τέλος πάντων, παρ' ἡμῶν σεβόμενοι καὶ ἱεραζόμενοι.

Ἐὰν ἀπὸ φιλογενεῖαν, πῶς τάχα ἐχέρωρον παρουσιάζετο ὡς πλεονέκτημα τὸ ἐκ φύσεως ἐλάττωμα τοῦ σώματός του; ἢ τίνος εὐαισθήτου ἐλάττωμα τοιαύτης φύσεως παρουσιάζομενον δὲν κεντᾷ τὴν καρδίαν του; ἢ τίς κατηγορῶν τάξει τῆς ἐθνικῆς κοινωνίας του καὶ βέλων μὲ βέλη συκοφαντίας δὲν ἐρυθριᾷ;

Ὁ Ἕλληνας, ἂν καὶ σήμερον ᾖναι ἐλεύθερος, καὶ φαίνεται διάφορος πολλῶν Ἑλλήνων, οἵτινες εἰσέτι εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν τυραννίαν, χθεὲς ἦτον καὶ αὐτός εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ἐκινήθη ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῆς τυραννείας νὰ ζητήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, δι' ἧς ἐλπίζει ν' ἀποκτήσῃ τὰ φῶτα τῆς μαθήσεως, τὰ ὁποῖα κατὰτριγεν ἡ τυραννία, συσπργῶν ἔχουσα

εις τοῦτο τὴν πτωχίαν καὶ τὴν ἄλλειψιν τῶν ἀναγκαιοῦντων
εις ἀνάκτησιν παιδείας καὶ μαθήσεως.

Ἐγνώριζεν ὁ κληρὸς τὴν ἀνάγκην τῆς μαθήσεως καὶ ἀφ'
ἑαυτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ κανόνα τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἦτον
τρόπος καὶ μέσα καὶ σχολεῖα νὰ σπουδάζωσιν ἐπίτηδες ὅσοι
ἔμελλον νὰ ἱερατευθῶσιν; Ἦτον εἰς κατάστασιν τὸ δεδουλω-
μένον ἔθνος νὰ κρατῆ τριτάνην εἰς χεῖρας του καὶ νὰ ἀπο-
φασίξῃ τὴν ἐλευθέραν θέλησίν του; Ποῖον ἄλλο εἰκόνησεν τὸν
εὐαίσθητον Ἕλληνα, τὸν φιλόχριστον καὶ φιλοπάτριδα, εἰς
τὴν ἐλευθέραν του παρὰ τοῦτο; Εἶναι λοιπὸν φιλογενεῖας ἀ-
πόδειξις νὰ ἀνακυκλῆ ὁ Ἕλληνας τὰ αἴσχη τῆς τυραννίας, τὰ
ὅποια καὶ αὐτὸς ὑπέφερε χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὰ ἀποφύγῃ,
καὶ νὰ προσάπτῃ ὡς θανάσιμα ἁμαρτήματα εἰς μόνην
τὴν μίαν τάξιν τῆς κοινωνίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸν δυσυχη-
κλῆρον, καὶ νὰ τὸν θεατρίξῃ ἀμαθῆ καὶ ἀνίδεον; ποῖον; τὴν
δεξιὰν χεῖρα τοῦ σώματός του; (διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν μετρι-
ώτερον) καὶ εἶναι ἐπαινετὸν τὸ κατακερματισμένον σῶμα;
Εἶναι ποτὲ μακρὰν ὁ ἀληθὴς καὶ γνήσιος Ἕλληνας τοῦ ἐπαί-
νου ἢ τῆς κατηγορίας τῶν τάξεων τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας;

Ἐάν ἀπὸ εὐλικρίνειας, τίς ἡ ἀνάγκη τῶν πιικροτάτων ἐκ-
φράσεων; τίς συμβουλεύει φιλαδέλφως καὶ ὑβρίζει; τίς φι-
λικῶς καὶ ἠρωνεύει; τίς κατὰ πατριωτισμὸν καὶ σατυρίζει;

Εἶναι τῶντι ἄξιον λύπης εἰς τὸν Ἕλληνα, εἴαν ὑποθέσω-
μεν, ὅτι βλέπει τὴν ἐξαιρετὸν τάξιν τῆς κοινωνίας του, ὅποια
εἶναι τοῦ κληροῦ, νὰ τὴν λείπωσι πολλὰ χαρακτηριστικὰ
τῆς θέσεώς της, καὶ πρὸ πάντων παιδεῖα καὶ μάθησις καὶ
ἔρις φιλομαθείας. Ἄλλὰ τοῦ βλέπει τοῦτο καὶ πότε; εἰς
τὴν ἐλευθεραν πατρίδα μας Ἑλλάδα, ἢ εἰς τὴν εἰσέτι ὑπὸ

τὸν ζυγὸν; ἢ ἐν τῇ Τουρκοκρατείᾳ; εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς
ὁ κατηγορούμενος Κληρὸς, ὡς ἀμαθῆς, ἦτον ὁ διδάσκαλος
τῶν ἤδη κατηγορούντων; Ἄν ἐσυλλογίζοντο οἱ κύριοι οὔτοι,
ποῖος πρῶτος εἰδίδαξεν εἰς αὐτοὺς τὰ γράμματα (1), δὲν ἤ-
θειλον ἀγνωμονεῖ βέβαια οὔτε εἰς τὸν διδάσκαλον οὔτε εἰς τὸν
προστάτην τῆς σχολῆς ἐν ᾗ εἰδιδάσκοντο. Τὰ σχολεῖα: Κων-
σταντινουπόλεως, Σμύρνης, Κυθωνῶν, Χίου, Πάτμου Σύ-
φου, Δημητσάνης, Βιτίνης, Ἁργους, καὶ ἄλλων πολυαριθ-
μῶν ἐξ ἀμνημονεύτων σχεδὸν χρόνων ἐσχολαρχοῦντο ἀπὸ
κληρικοῦ, ἐσυσταίνοντο δὲ καὶ ἐπροστατεύοντο, ἢ συνεργεῖα
ἢ κατ' εὐθείαν ἀπὸ τοῦ Ἀρχιερέως μὴ πρόνοιαν καὶ πρόβλε-
ψιν τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας. Οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων
διαφόρων εἰδῶν μαθήσεων καθ' ἕλους τοὺς αἰῶνας τῆς τυ-
ραννίας, οἱ πλείστοι ἦσαν κληρικοὶ, τῶν ὁποίων καὶ αὐτὴ ἡ
πεφωτισμένη σήμερον Εὐρώπη θεαύμαζαν νὰ βλέπῃ συχνὰ
εἰς τὰς τυπογραφίας τῆς ἐκδιδομένης συγγραμματα παρὰ
ἀνθρώπων, ὑπὸ ζυγὸν τυραννίας τὸν βίον διαγόντων.

Νῦν, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἐλευθερᾷ Ἑλλάδι; Ἄλλ' εἰς ποί-
αν τάξιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δὲν ἔχομεν λογίους καὶ πε-

(1) Ἴσως τινὲς αὐτῶν ἐπαρίζοντο καὶ τὴν ζωτροφίαν καὶ
ἀνδυμασίαν καὶ λοιπὰ ἐξοδά των (ποιούντες τὰς γυμνάσεις
ἐκτὸς τῆς πατρίδος των εἴτε εἰς τὰ κάτωθεν σχολεῖα, εἴτε εἰς
τὴν Εὐρώπην) παρὰ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους κατηγοροῦσι τώρα
(χάριν εὐγνωμοσύνης) εἴτε λόγῳ συγγενείας, ἢ καὶ κατὰ
πνεῦμα πατρικῆς φιλοστοργίας, ὡς καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐ-
πεμπε τοιούτους πολλοὺς εἰς διάφορα Ἑλληνικὰ Σχολεῖα, καὶ
μάλιστα εἰς τὸν Λιβάνιον. Πολλοὺς τοιούτους ἔχομεν νὰ ἀ-
ριθμώμεν ὀνομαστῆ, εἴαν τὸ καλεῖται ἢ χρειάζεται.

παιδευμένους; εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς; εἰς τοὺς ἱερεῖς; εἰς τοὺς ἱεροδικαδόνους; Ἄν παρατηρήσῃ τις μὲ ὄμμα ἀπαθείας, θέλει ἴδαι περισσότερους πεπαιδευμένους κληρικούς ὡς πρὸς τὸ εἶναι-των, παρὰ κοσμικούς· ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν εἶναι θικασθῆναι τῶν γυμνασίων τῆς Ἑλλάδος, δὲν εἶναι ἐκ τῶν καρπῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων τῶν κατηγορουμένων, οἵτινες ἐν μέσῳ Τουρκικῆς βαρβαρότητος, ἐν μέσῳ πεπικνωμένων νεφῶν ἀμαθείας ἤσπραπτων ὡς ἀστῆρες πυλῶνται.

Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν εἶναι αἱ διαληθθεῖσαι κατηγορίαι οὔτε ἀπὸ φιλοθρησκείαν, οὔτε ἀπὸ φιλογένειαν, οὔτε ἀπὸ εἰλικρίνειαν, εἶναι ἐξ ἅπαντος ἀπὸ πνεῦμα Πλάνης. Ὅσοι δὲ κινουῦνται ἀπὸ τοιοῦτον πνεῦμα, ἄλλα ἐννοοῦσι, ἄλλα λέγουσι, καὶ ἄλλα πράττουσι.

Πᾶσα τάξις τῆς κοινωνίας ἔχει κατὰ ἀπόλυτον ἀνάγκην τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς τῆς, τοὺς πεπαιδευμένους καὶ ἀμαθεῖς, τοὺς ἐξίους καὶ μὴ. Μόνη ἡ τάξις τῶν Ἀρχιερέων, ἢ νὰ εἴπω γενικώτερον, τοῦ Κλήρου, δὲν ἔχει διαφορὰν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν κατηγορούντων. Ὅλος ὁ Κλήρος εἶναι ἀμαθῆς κατ' αὐτούς. Τάχα νὰ ἦναι πεπεισμένοι εἰς τὸν εαυτῶντων διὰ ταύτην τὴν κατηγορίαν τοῦ Κλήρου; Ἰάχα νομίζουσι ἀληθῆ τὰ γραφόμενά των καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ἐνδιάθετον λόγον; Τάχα ἐπιθυμοῦσι νὰ ἴδωσι τὸν Κλήρον τῆς Ἑλλάδος πεπαιδευμένον; ἢ πόσον ἀμέθῃ μακρὸν νὰ τὸ πιστεύσωμεν!

Ἐὰν ὀρθῶς ἐσυλλογίζωντο καὶ εἰλικρινῶς ἔγραφον, καὶ ἐθλίβον ἀληθῶς τὴν καρδίαν των ἢ ἀμάθεια τοῦ Κλήρου, εὐκολον ἦτον καὶ νὰ συλλογισθῶσι τὸ μέσον, διὰ τοῦ ὑποῦδου νὰ ἀρθῇ ἡ θλίψις ἀπὸ τὰς καρδίας των, ὡς δυνατόν καὶ μὴ ἀ-

δύνατον νὰ συστηθῇ καὶ ὁ κατάλληλος φωτισμὸς. Διὰ τὸν Κλήρον. Ὁ Κλήρος τῆς Ἑλλάδος ἐζήτησε πολλαίκις, καὶ ζητεῖ ἐπιμόνως σχολεῖον ἰδιαιτέρον, καθὼς εἰς ὅλα τὰ Χριστιανικὰ κράτη εὐρίσκεται. Ἀλλὰ τίς ἀκούει; τίς ἐνεργεῖ; Οὐαὶ οἱ λέγοντες εἰς ὅσα μὴ ἀκούοντων. (1) Ἴδου ὁ τρόπος νὰ φωτιθῇ ὁ κλήρος τῆς Ἑλλάδος καὶ πράξῃ καὶ θεωρίᾳ ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς, καθ' ὅσον ἐκτείνεται ἡ πρόθεσις τοῦ ἐπαγγέλματός των.

Ἀλλ' οἱ ἱεροκατηγοροὶ οὔτε συνεργοῖσιν, οὔτε τὴν πολιτικὴν εἰς ταῦτα συμβουλεύουσι, διότι δὲν κινουῦνται ἀπὸ εἰλικρίνειας, ἀλλὰ ἀπὸ πλάνης πνεῦμα· ὅθεν ἄλλα λέγουσι καὶ ἄλ-

(1) Πᾶς πολίτης παραδέχεται ἐν σύνταγμα· ὁ κληρικὸς δύο: πολιτικὸν καὶ πνευματικόν. Κάριν τούτου θυσιάζει δικαιώματα φυσικὰ καὶ ἠθικὰ, ὅσα ὁ λαϊκὸς δὲν θυσιάζει, ἀλλὰ χαιρεί εἰς τὴν ἐλευθεραν κοινωνίαν· ἡ δὲ Πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος βλέπουσα τὴν διάκρισιν τοῦ κλήρου, εὐαρεστεῖται· τὴν διάκρισιν ὅμοις τῶν σχολείων ὅχι μόνον δὲν εὐαρεστεῖται (καθὼς ἴδομεν ἄχρι τῆς ὥρας), ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποστρέφεται, καὶ ἀποφασίζει τὸ ἐναντιον ἐπὶ προφάσει... ὅτι ὁ κλήρος διακρίνεται τοῦ κοσμικοῦ, καὶ διαχωρίζεται τῆς κοινωνίας διδασκόμενης ἰδιαιτέρως· ὅ ἐστι, δὲν πρέπει οὔτε νὰ γυμνασθῇ ἰδιαιτέραν διαγωγὴν ὑψηλοτέραν τῶν κοσμικῶν, οὔτε νὰ διδασθῇ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ τὸ υἱγιᾶς νόημα τῶν θείων Γραφῶν μὲ βαθυτέραν σκέψιν καὶ μελέτην περισσότερον τῶν κοσμικῶν, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐπιδιορθώσῃ κατὰ καιροὺς καὶ τὴν διαγωγὴν, καὶ τὸ φρόνημα τῶν διδασκόμενων. Ἐπὶ τίνι λόγῳ; ἀπὸ ἡμᾶς τουλάχιστον ἔς μὲν πρὸς τὸ παρὸν ἀνεξήγητον. Ἀποροῦμεν ὅμως, πῶς οἱ πολιτικαὶ τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν ἔθνῶν δὲν προβάλλουν τιαυτάς προφάσεις.

λα έννοοῦσι. Τὸ τοιοῦτον πνεῦμα δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν παιδείαν τοῦ κλήρου, διότι φοβᾶται τὴν γνώσιν τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἥτις εἶναι μᾶστιξ κατ' αὐτοῦ ἀδστηρά. Ἐπιθυμεῖ νὰ ἀμαυρώσῃ καὶ τὰ ὀλίγα φῶτά του, ποτὲ μὲν τὰς κατηγορίας, τάχα ὑπὸ φιλογενείας, ποτὲ τὰς μικρὰς αὐτοῦ ἀδυναμί-
ας νὰ παρασταίνῃ εἰς τὸ κοινὸν τρομερὰς καὶ ἀνηκούστους ποτὲ νὰ τὸν κρίνῃ ὡς ἄνθρωπον κοινὸν, ὡς ἄπλοῦν πολίτην, ὡς ἕνα τῆς κοινωνίας, καὶ ποτὲ πάλιν ὡς φάντασμα ὡς ἄγγελον, ὡς ὑπὲρ ἄνθρωπον.

Δὲν εἶναι τὸ πνεῦμα εἰλικρινές· ἐπιθυμεῖ νὰ κάμητὸν Κλη-
ρον νὰ ἀπαυδέσῃ, νὰ νεκρώσῃ τὰς ἀγαθὰς ἐνεργείας του, νὰ βαρεθῇ τέλος αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ νὰ κατασταθῇ μηδὲν ἀσή-
μαντον, ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ στάδιον εὐρυχωράτατον τῶν ἐπι-
θυμιῶν του.

Ἄρχιερεῖς, ἱερεῖς καὶ διάκονοι, λόγος εἶναι τοῦ Κυρίου
“ Ἐστὲ μισοῦμενοι παρὰ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου » ἅς μὴ
ταράττεται ἡ καρδιά σας εἰς τὰς κατηγορίας, αὐτὰ νὰ ἐκη-
λύνεται εἰς τοὺς ἐπαίνους· βαδίζετε τὴν δὲδὸν τῶν πατέ-
ρων σας· συλλογίζεσθε μόνοι σας τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλη-
σίας δὲν ἔχετε σήμερον τὴν βοηθοῦντα οὔτε εἰς τὰς πνευ-
ματικὰς οὔτε εἰς τὰς σωματικὰς ἀνάγκας σας, εἰ μὴ ἐκείνον·
ὅστις δὲν ἔλλειψε ποτὲ ἀπὸ ὑμᾶς, τὸν Παντοδύναμον Θεόν.

Ἡ ἀδικὸς κατηγορία σᾶς τιμᾶ καὶ διπλασιάζει τὸ σέβας
πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὴν ἀγάπην τῶν δυνατῶν καὶ ἀδυνάτων. Ἡ
περιφρόνησις σᾶς ἀποδεικνύει ἀληθεῖς μαθητὰς τοῦ περι-
φρονηθέντος Ἰησοῦ· ἡ πενία σᾶς ἀνοψοῖ, ἡ καταδύωξις σᾶς ἀ-
ποθανατίζει. Ἀνδρίζεσθε λοιπὸν καὶ κραταιοῦσθε, ὀρθοτο-

μοῦντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, διασκόντες καὶ ἐπιστη-
ρίζοντες τὴν παιδείαν, τὰ φῶτα τῆς μηθήσεως πρὸς ἑαυτοὺς
καὶ πρὸς ἅπαν τὸ ἔθνος.

Παρατηρήσεις τινὲς εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κυρίου Βούρ-
γες, καθὼς εἰδοποιήσαμεν εἰς τὸν προλαβόντα
Δ'. ἀριθμὸν Σελίδι ΓΙΕ.

Ὁ κύριος Βούργες, ἐκινώσας τὰς διαληφθείσας παρατη-
ρήσεις του, ἐπέκτησεν ἀναμφιβόλως μαγάλα δίκαια εἰς τὴν
εὐγνωμοσύνην τῶν Ἑλλήνων, διότι μᾶς ἐφώτισα δι' αὐτῶν εἰς
μίαν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς, ἂν καὶ εἴχωμεν ἀδικον νὰ ἀμφιβάλ-
λωμεν ὡς λαθόντες παρὰ τῶν Ἱεραποστόλων τρανωτάτας
καὶ ἀναντιβρήτους ἀπαδείξεις τοῦ σκοποῦ των, ἐσυστελλόμε-
θα ἑμῶς καὶ ἠναγκαζόμεθα πολλῶς νὰ δυσπιστώμεν εἰς
τοὺς ἰδίους ἡμῶν ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ἀκοὰς, φοβούμενοι μή-
πως κατηγορηθῶμεν ἀπὸ τινος ὡς ἀπειρόκαλοι συκοφάνται,
ἢ ὡς ἀγνώμονες πρὸς τοὺς νομιζομένους τούτους εὐεργέτας
μας. Ἀφοῦ ἑμῶς, ἕνας ἱερεὺς τῆς ἰδίας των ἐκκλησίας, ὁμοε-
θνής, ὁμόδοξος καὶ συνεταῖρος αὐτῶν, μετὰ τῆς αὐτῆς εἰλι-
κρινείας καὶ καθαρότητος ἐκήρυξεν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον τὴν
σκοπὸν τούτον, λέγων σαφῶς καὶ καθαρῶς, ὅτι εἶναι τὸ νὰ
ρίψωσιν τὸ πῦρ μέσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ
κατακλύσωσι τὴν ἐν αὐτῇ πλάνην, κανεὶς πλέον δὲν θέλει
δυνηθῆ, οὔτε θέλει τολμήσει νὰ μᾶς καταδικάσῃ, ἔταν λέ-
γωμεν, ὅτι εἰ καλοὶ οὔτοι ἄνθρωποι μᾶς ἐπιβουλεύονται εἰς
τὸ τιμωφέστατον καὶ πολυτιμώτατόν μας πρᾶγμα, δηλα-
δὴ τὴν ἱεράν μας θρησκείαν· κανεὶς δὲν θέλει τολμήσει νὰ

μας κατακρίνῃ ὡς ἀγνώμονας, ὅταν λέγωμεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὑπὸ τὰ ἔνδυμα τῆς φιλίας εἶναι ἐχθροὶ μας, καὶ ἐχθροὶ ἐπικινδυνώτατοι, διότι μᾶς προετοιμάζουν τὰς πλέον μεγάλας δυστυχίας, τὰς ὁποίας ἐπισύρει καθ' ἑαυτοῦ ἐν ἔθνος διὰ τῆς διαιρέσεώς του κατὰ τὰς θρησκευτικὰς δοξασίας.

Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι χρεὴν μέγιστα εἰς τὴν θεῖαν καὶ ἱερὰν αὐτῶν θρησκείαν, διότι καὶ τὴν ἔθνικὴν αὐτῶν ὑπαρξίν, καὶ τὴν πολιτικὴν ἀναγέννησιν χρεωστοῦσιν εἰς ταύτην. Οἱ Ἕλληνες συναισθάνονται ζωηρῶς, ὅτι ὑπέχουσι σήμερον διασωθέντες θαυμασίως ἀπὸ τοῦ ναυάγιου τῆς δουλείας, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν εὐδαμον λιμένα τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας διὰ ταύτης τῆς ἱερᾶς θρησκείας. Ἐνθυμοῦνται, ὅτι καὶ εἰς τὰς ἡμέρας τῶν θλίψεών μας αὕτη ὑπῆρξεν ἡ μόνη αὐτῶν παρήγορος· αὕτη καὶ εἰς τὴν πολυχρόνιον καὶ καταστρεπτικὴν πάλιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατέβημεν ὑπὲρ τῆς ἔθνικῆς μας ὑπάρξεως αὕτη καὶ μόνη μᾶς ἐνόησε τὸ θάρρος καὶ τὴν καρτερίαν εἰς τὰ δεινὰ, ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος γρηστοτάτας ἐλπίδας μας εἰς αὐτὴν καὶ μόνην ἐπιστηρίζομεν· δηλαδὴ εἴμεθα ἐσωτερικῶς πεπεισμένοι καὶ βεβαιωμένοι, ὅτι, ἐὰν ἐμμένωμεν σταθερῶς εἰς τὴν θεῖαν ταύτην κληρονομίαν τῶν πατέρων μας, ἐὰν φυλάττωμεν ἀνόθευτα καὶ ἀναλλοίωτα τὰ θεῖα τῆς δόγματα καὶ τὰς ἀρχαιοτάτας αὐτῆς παραδόσεις, θέλομεν δυναθῆν νὰ προοδεύσωμεν ἀσφαλῶς εἰς τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἠθικὴν μας βελτίωσιν, καὶ θέλομεν διαμάνει ἡνωμένοι μὲ ὄλους τοὺς ἐν χριστῷ ἑμῶν ἀδελφοὺς καὶ ὁμογενεῖς, καὶ ὁ ἱερός οὗτος σύλλαβος θέλει μᾶς φέρει καὶ τὴν πολιτικὴν μας πρόοδον καὶ εὐδαιμονίαν. Ὅς τις λοιπὸν ἐπιβουλεύεται

τὴν θρησκείαν μας, ἐπιβουλεύεται ὅλην τὴν εὐτυχίαν μας, ἐπιβουλεύεται τὰ προσηφέστατα καὶ πολυτιμώτατά μας συμφέροντα, δηλαδὴ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν μας εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν, καὶ τὴν ἐξωτερικὴν μας πρόοδον καὶ στερέωσιν· Διὰ ταῦτα εἴπομεν, ὅτι χρεωστοῦμεν μεγάλην εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν κύριον Βούργες, ὅστις μᾶς ἀνεκάλυψε ταύτην τὴν ἐπιβουλὴν τὴν τόσον ἐπικίνδυνον εἰς τὸ ἔθνος μας· διότι ἐὰν δὲν ἤμεθα παντάπασι ἠέθλιοι, ἢ ἀδιάφοροι εἰς τὴν εὐτυχίαν μας, πρέπει νὰ περιστείλωμεν ὅλην μας τὴν προσοχὴν εἰς τὸ νὰ διαφύγωμεν τὴν δόλοισιν ταύτην παγίδα. Ἡ ποίαν ἄλλην ἀξιοπιστοτέραν μαρτυρίαν ἠδυνάμεθα νὰ λάβωμεν παρὰ ταύτην τοῦ κυρίου Βούργες ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἤλθον νὰ βάλωσιν εἰς τὴν πατρίδα μας ὄχι εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν, ἀλλὰ πῦρ, διὰ νὰ κατακαύσωσι, λέγει, τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μας, Πλάνην! Ἄυτός λέγει, ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχωσιν ἀσφαλέςτερον τοῦ σκοποῦ των, (καὶ μᾶς βεβαιώνει, ὅτι ἀναμφισβότως θέλουσιν ἐπιτύχει), ἐπίσθησαν ἀπὸ τὴν ἀθῶαν καὶ ἄκακον ναιολαίαν, καὶ σπείρουσιν εἰς ταύτην τὴν γόνιμον γῆν τὸν σπόρον των. Ἐμπορεῖ λοιπὸν κανεὶς ἢ τολμᾶ πλέον νὰ μᾶς καταδικάσῃ, ἂν ἀγωνισθῶμεν νὰ ἀποτρέψωμεν τὴν καταφορὰν τῆς μαχαίρας ταύτης, τὴν ὁποίαν κρατοῦσι κατὰ τῆς κεφαλῆς μας ἀνατεταμένην; Δὲν μᾶς ὑπαγορεύει αὐτὸ τὸ φυσικὸν δίκαιον νὰ ζητήσωμεν παντοίους τρόπους νὰ ἀποσβέσωμεν τὸν δαυλὸν τοῦτον, τὸν ὁποῖον ἐβρίψαν εἰς τὴν ἀγίαν μας ἐκκλησίαν, διὰ νὰ ἀνάψωσι τὴν τρομερὰν ταύτην πυρκαϊάν; Ἐγὼ ἐξεναντίας στοχάζομαι, ὅτι, ἀφ' οὗ ὡς ἐκ θαύματος τῆς Θεῖας προνοίας ἐμάθαμεν τὰ καθ' ἡμῶν χαλκευόμενα ταῦτα κακά· ἐὰν ἀδιάφορήσωμεν, οὐδὲ συμπάθειαν πλέον τῶν φρονίμων ἀνθρώπων θέλομεν ἔχει εἰς τὴν δυστυχίαν μας, οὐδὲ τὴν παρὰ Θεοῦ εὐσπλαγγίαν, διότι τὴν ἐπισύρωμεν ἐν

γνώσει κατὰ τῆς κεφαλῆς μας. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τὰ προλάβωμεν; Ἴδου τὸ πῶς. Διὰ τῆς σταθερᾶς καὶ ἀκλονήτου ἐπιμονῆς μας, εἰς τὴν Θεῖαν καὶ πατροπαράδοτον ἡμῶν θρησκείαν, διὰ τῆς ἀποχῆς μας ἀπὸ τὴν ἀκρόασιν τῆς φαρμακερᾶς καὶ κακοδόξου αὐτῶν διδασκαλίας, διὰ τῆς ἀποβολῆς καὶ αὐτῶν τῶν λεγομένων αὐτῶν δωρεῶν. Καὶ ἡ διδασκαλία καὶ τὰ βιβλία καὶ τὰ δῶρα τῶν εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπηγορευμένον ἐκεῖνο ξύλον τῆς γνώσεως, περὶ τοῦ ἠποίου Θεῖα φωνὴ μᾶς προστάζει. Οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἄψηθε αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀποθάνητε. Αὕτη εἶναι ἡ ζύμη τῶν Φαρισαίων, ἀπὸ τῆς ὁποίας μᾶς παραγγέλλει ὁ Σωτὴρ ἡμῶν νὰ ἀπέχωμεν. Προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῦ. Οὗτοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ προφυτευόμενοι ἀπὸ τὴν ἀγίαν γραφήν, ὅτι ἐμελλον νὰ φανῶσιν ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ὡς λύκοι σκεπασμένοι μὲ δέρματα προβάτων διὰ νὰ κατασπαράξωσιν εὐκολώτερον τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ, οὗτοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐν πειθεῖ ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις κατακληλῶντες τὰς ἀκοὰς τῶν ἀπλουστέρων χύνουσι τὸ φάρμακον τῆς κακοδοξίας τῶν εἰς τὰς καρδίας μας· οὗτος εἶναι τελευταῖον ἔνας ἀπ' ἐκείνοσ τοὺς πειρασμοὺς, ὑπὸ τῶν ὁποίων παραχωρεῖ ὁ Θεὸς κἄποτε νὰ πειράζηται ἡ Ἐκκλησία του, διὰ νὰ δοκιμάζηται ἡ πίστις τῶν ἐκλεκτῶν, ἀλλ' ἀπ' ἄλλου μέρους πάλιν βοηθῶν τὴν ἀσθενειάν μας εὐδόκησε νὰ μᾶς φανερωθῇ ὁ κίνδυνος, διὰ νὰ μὴν ἐμπίπτωμεν ἀπροφύλακτοι εἰς αὐτόν. Ὅθεν χρέος ἡμέτερον εἶναι νὰ προσέχωμεν.

Ταῦτα δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν πρὸς τοὺς φίλους ὁμογενεῖς μας, τῶν ὁποίων καὶ ἡ ψυχικὴ σωτηρία καὶ ἡ πρόσκαιρος εὐτυχία μᾶς διαφέρει πολὺ περισσότερο παρὰ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν μας; Εὐς δὲ τοὺς εὐλογημένους τούτους φημιστάς μας

δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἄλλο, παρὰ νὰ τοὺς παρακαλέσωμεν νὰ μᾶς ἀποκριθῶσιν εἰς ταύτην τὴν ἐρώτησιν. Τοὺς συγχωρεῖ ἡ συνειδησίς των ἡ Χριστιανικὴ καὶ Εὐαγγελικὴ, νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐν ἔθνος δυστυχὲς, τὸ ὁποῖον ὑπόστη τοσαῦτα ἀπερίγραπτα δεινὰ αἰῶνας ὀλοκλήρους, καὶ [μὲν μὴ ἀφανισμὸν τῶν δύο αὐτοῦ τριτημορίων ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ τρομαροῦ τούτου ἀγῶνος, νικηταὶ μὲν ἀληθῶς, ἀλλὰ γυμνὸν, ἀστεγον πτωχὸν, καὶ μόνον διὰ στενωπότητος ἐνώσεως καὶ ὁμονοίας δύναται καὶ ἐλπίζει νὰ θεραπεύη κατ' ὀλίγον αὐτὰς τὰς πολυχρονίους καὶ ἀνιάτους πληγὰς του, εἰς ἐν, λέγω, τοιοῦτον ἔθνος νὰ ἔλθωσι νὰ ρίψωσι τὸν φαρμακαίρον σπόρον τῆς διαίρεσεως καὶ τρομερᾶς διχονοίας, ἥτις ὄχι μόνον θέλει ἐμποδίσαι τῶν πληγῶν του τὴν θεραπείαν, ἀλλὰ καὶ θέλει τὸ φέρει εἰς παντελεῖ ὄλεθρον; Τοὺς συγχωρεῖ ἡ συνειδησίς των νὰ ἔλθωσι νὰ τοῦ ἀνοίξωσι νέας πληγὰς, νὰ ταραξῶσιν τὴν συνειδητὴν του ἐνοχλοῦντες το διότι λατρεύει τὸν Θεόν, καθὼς παρέλαθεν ἀπὸ τοὺς πατέρας του, καὶ νὰ ἐμπνεύσωσι τὴν διγύαναι εἰς τὰς οἰκίας εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος, διχάζοντες τὰ τέκνα ἀπὸ τοὺς γονεῖς, τὰς συζύγους ἀπὸ τοὺς ἄνδρας των, καὶ τὸ ἔθνος ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς του; Τοὺς συγχωρεῖ ν' ἀνάψωσιν εἰς αὐτὸ τὸ ἄβυσσον ἔθνος τὸ πῦρ ταῦτο τῆς διχονοίας, διὰ νὰ καταφλεγῇ καὶ νὰ ἀφανισθῇ ὑπ' αὐτοῦ; Καὶ ἂς μὴν εἰπάσι πλέον ὅτι δὲν ἔχουν αὐτὸν τὸν σκοπὸν. Ὁ συνεταῖρος καὶ ἀδελφός Κυβριος Βούργεζς τὸ λέγει παρηγοῖα ἐνώπιον ὅλης τῆς Εὐρώπης. Καὶ ἕκαστος μὲ ὀλίγην γνῶσιν τοῦ Κόσμου καὶ τῆς ἱστορίας, δὲν δύναται νὰ ἀμφιβέλλῃ, ὅτι τὰ σπέρματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα σπαίρουσιν, εἶναι σπέρρος ἐμφυλίου πολέμου, καὶ ἀλληλομαχίας, ὃ ὁποῖος δὲν θέλει βραδύνει νὰ βλαστήσῃ καὶ νὰ καρποφορήσῃ τὸν ὀλέθριον τοῦτον καρπὸν. Ἄς ὑπο-

θέσωμεν διὰ μίαν στιγμήν, ὅτι ὅσα διδάσκουσιν αὐτοὶ εἶναι ἀλήθεια, καὶ ὅτι ἡμεῖς εὐρισκόμεθα τῶν ὄντων εἰς τὴν πλάνην· δὲν ἔχομεν δίκαιον νὰ τοὺς εἴπωμεν, ὅτι, ἀλήθειαν, τῆς ὁποίας ἡ γνῶσις δὲν δύναται νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ εἰς τίποτε ἄλλο παρὰ εἰς τὸν ἀφανισμόν μας, εἰς τὴν δυστυχίαν μας, εἰς τὸ νὰ αὐξήσῃ τὰ δεινὰ μας, τοιαύτην ἀλήθειαν οὐτε τὴν ἀγαπῶμεν, οὐτε τὴν δεχόμεθα, οὐτε ἠμποροῦμεν νὰ ὁμολογῶμεν χάριτας εἰς ἐκεῖνον, ὃς τις θέλει νὰ μᾶς διδάξῃ τοιαύτην φθοροποιὴν ἀλήθειαν; Πλὴν καὶ πῶς νὰ συγχωρήσωμεν εἰς αὐτούς, ὅτι ἔχουσι τὴν ἀλήθειαν, ἀφ' οὗ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν εἶναι πεπεισμένοι περὶ ἐαυτῶν; Ὑπειδὴ, ἂν ἦσαν πεπεισμένοι, βέβαια δὲν ἤθελον διαφέρεισθαι τόσον πικρῶς πρὸς ἀλλήλους: ἀφίνω τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν διαφωνῶν καὶ διαίρεσεων, ἀλλὰ πέντε, ἢ ἕξ ἕξ αὐτῶν εὐρίσκονται κατὰ δυστυχίαν εἰς τὴν πατρίδαμας, καὶ οἱ εἶς δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν ἄλλον, ἕκαστος ἔχει διάφορον σύστημα καὶ διάφορον διδασκαλίαν, ἕκαστος κατακρίνει τοὺς ἄλλους, ὅτι εἶναι εἰς πλάνην καὶ ἀπάτην· τίνας λοιπὸν ἕξ αὐτῶν τὸ σύστημα πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν; τίνα νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἔχει τὸν θησαυρὸν τοῦτον τῆς ἀληθείας; δὲν ἔπρεπε τοιλάχιστον νὰ συμφωνήσωσιν οὗτοι πρότερον μεταξὺ των διὰ νὰ δεῖξωσι καὶ εἰς ἡμᾶς ὅτι εἶναι αὐτοὶ πρῶτοι πεπεισμένοι περὶ τῶν ὅσα θέλουσι νὰ μᾶς διδάξωσι; Καὶ ἐν ὄσφ βλέπομεν ταύτην τὴν διαφωνίαν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν, δὲν ἔχομεν δίκαιον νὰ ὑποπτευώμεθα, ὅτι ὁ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ δεικνυόμενος ὑπ' αὐτῶν ζῆλος, εἶναι ψευδὸς καὶ ὑπόκρισις, πραγματικῶς δὲ εἶναι ζῆλος ὑπὲρ τῶν ἰδίων αὐτῶν κοσμικῶν συμφερόντων; Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἦναι, αὐτοὶ καυχῶνται, ὅτι διδάσκουσι τὸν καθαρὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ἐμμένουσιν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, ὡς τὴν

μόνην στάθμην τῆς πίστεως καὶ τῆς διαγωγῆς των. Ἄς μᾶς συγχωρήσωσι νὰ τοὺς εἴπωμεν, ὅτι αἱ πράξεις των δὲν συμφωνοῦσι μὲ τοὺς λόγους των. Τὸ μὲν Εὐαγγέλιον μακαρίζει τοὺς εἰρηνοποιούς, λέγον, ὅτι αὐτοὶ θέλουσι ὀνομασθῆναι υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, οὗτοι δὲ διατπέρουσι, καὶ καυχῶνται, ὅτι διασπείρουσι τὴν διχόνοιαν καὶ τὴν ἐχθρὰν μεταξὺ ὁμογενῶν μὲ τὰς ἑτεροδιδασκαλίας των διχάζοντες, καθὼς εἴπομεν, τὰ τέκνα ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀδελφούς ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν· Τὸ μὲν Εὐαγγέλιον λέγει, ὅταν ὑπάγωσιν εἰς μίαν πόλιν νὰ κηρύξωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ παρ' ἑσεία, καὶ ἂν ἀκούσωσι τοῦτον εὐχαρίστως οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὸν δέχωνται, νὰ ἐμμένωσιν εἰς αὐτούς, καὶ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν διδασκαλίαν των, εἰ δὲ μὴ, γὰρ φεύγωσιν ἀποτεινάζοντες καὶ τὸν κορμιόκτον ἀπὸ τῶν ποδῶν αὐτῶν· οἱ δὲ Κύριοι ἱεραπόστολοι, ἀντὶ νὰ εἴπωσιν ἐρχόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν ἀληθινὸν σκοπὸν των καὶ νὰ δοκιμάσωσι τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων, μεταχειρίζονται τὸν δόλον καὶ τὴν ὑπόκρισιν προσποιούμενοι ὅτι ἐπιθυμοῦσι νὰ βοηθήσωσι τὴν νεολαίαν εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν, καὶ ὅτι δὲν ἔχουν κανένα σκοπὸν νὰ πειράξωσι τὰ πάτρια δόγματα, ἔπειτα ἀνακαλύπτεται, ὅτι ὁ σκοπὸς των ὁ κύριος εἶναι νὰ συστήσωσι τὰς ἰδίους αὐτῶν δοξασίας, νὰ πολεμήσωσι καὶ νὰ ἀναιρέσωσι τὰ ἀρχῆθεν ἡμῶν παραδεδομένα ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ ὡς ψυχοφελῆ καὶ σωτήρια. Μετὰ ταῦτα ἐνδύονται καὶ τὴν ἀναισθησίαν, διότι ἐν ᾧ ἀκούουσι παντάχθην γογγυτιμούς κατὰ τῆς διαγωγῆς των ταύτης, κατακραυγὰς ὅλου τοῦ λαοῦ, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθῆ τὴν διδασκαλίαν των, αὐτοὶ ἐπιμένουσιν, καὶ πεισματωδῶς θέλουσι νὰ μᾶς βιάσωσι μὲ ἀπάτην ἢ μὲ βίαν νὰ καταφρονήσωμεν τὰ ἴδια ἡμῶν δόγματα καὶ νὰ ἀποδεχθῶμεν τὰς ἰδικὰς των δοξασίας, καὶ

ἐν ᾧ ἐλέγχουσι τὴν θυτικὴν ἐκλήσιν διὰ τὴν βίαν τὴν ὀποῖαν ἄλλοτε μετεχειρίσθη διὰ τὴν κάμη προσυλήτους, ὑποπίπτουσιν αὐτοὶ οὗτοι σήμερον εἰς τὸ αὐτὸ ἀξιοκατάκριτον σφάλμα μὲν πολὺ περισσοτέραν ἀναισχυντίαν, ὅσον μεγαλύτερος εἶναι ὁ δόλος τὸν ὀποῖον δεικνύουσιν εἰς αὐτὸ· διότι καὶ καυχῶνται ὅτι συγχωροῦσιν εἰς τοὺς παῖδας οἰκονομικῶς τὴν κάμιν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, τὴν σέβονται τὴν Παναγίαν, τὴν φυλάττωσι τὰς νησεῖς, ἔως οὗ τὴν φθίσασαι κατ' ὀλίγον εἰς τὸν σκοπὸν τῶν (1). Ἀλλ' ἔρωτῶμεν ἀρμόζει τοιοῦτος δόλος εἰς ἀνθρώπους οἱ ὀποῖοι καυχῶνται ὅτι ζῶσιν αὐτοὶ καὶ σπουδάζουσι τὴν κάμιν καὶ τοὺς ἄλλους τὴν ζῶσιν κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον; πῶς; Δὲν δυνάμεθα δικαίως τὴν εἰπωμεν εἰς αὐτούς, δεῖξον μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶναι ἀληθῶς ἐμπνευσμένοι ἀπὸ εὐαγγελικῆς ζήλων ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου; δὲν μᾶς λέγουσι, διὰ τὴν ὑπάγον τὴν κηρύττωσι τὸ Εὐαγγέλιον ἐκεῖ, ὅπου ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς παρήγγειλεν εἰς τοὺς ἀποστόλους του. τὴν ὑπάγουσι τὴν κηρύττωσι εἰς τὰς ἑθνεῖς; « Πορευθέντες, εἶπε, μαθητεύσατε τὰς ἑθνεῖς: Ἄν ἔχητε, αἰδασιμώτατοι ζήλον Θεοῦ, μιμῆσθε τὸ παράδειγμα τῶν ἀποστόλων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τρέξατε εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ὅπου τὸ Οὐράνιον φῶς τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἀνέτειλεν ἀκόμη, ὑπάγετε εἰς τοὺς Ἰουδαίους οἱ ὀποῖοι καὶ τοὶ ἀναγινώσκοντες καθ' ἑκάστην τὰς γραφὰς τῶν Προ-

(1) φαίνεται, ὅτι ἐπλησίασαν ἤδη παρὰ πολὺ εἰς τὸν μελετώμενον σκοπὸν, διότι τῶρα πλέον δὲν κάμνουσι τοιαύτας παραχωρήσεις, καὶ ὁ σταυρὸς ἀπηγορεύθη καὶ ὅλα τὰ ἄλλα εἰς τὰ σχολεῖα τῶν.

φητῶν ἀμβλυώττους ἀκόμη, καὶ δὲν θέλουσι τὴν γνωρίσωσι τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ· φωτίσατε τοὺς ὀπαθοὺς τοῦ ψευδοπροφήτου τῆς Ἀραβίας, διδάξατε τὰς ἑθνεῖς εὐρισκόμενα μέχρι τοῦδε εἰς τὸ σκοτὸς τῆς πλάνης καὶ τῆς εἰδολολατρίας, τότε τὴν ἴασι σεβασθῶμεν καὶ ἡμεῖς, τότε τὴν ἡμολογήσωμεν, ὅτι ὄντως ἔχετε ζήλον Θεοῦ καὶ ἀποδεικνύετε πραγματικῶς, ὅτι δὲν ἔχετε ἄλλο τέλος παρὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ τὴν ἀφήντε ὅμως ἐν τόσῳ εὐρυχωρότατον γᾶδιον, καὶ τὴν ἐπικεῖσθε εἰς ἐν ἔθνος Χριστιανικόν, τὸ ὀποῖον πρῶτον καὶ ἀπὸ πάντων καὶ ἀπ' ὅλων τὰ ἔθνη ἐγνώρισε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ ἀπεδέχθη, εἰς τοῦ ὀποῖοῦ τὴν γλῶσσαν τὴν προγονικὴν εἶναι γεγραμμένον αὐτὸ τὸ οὐράνιον βιβλίον, καὶ τὸ ἀναγιώσκῃ καθ' ἑκάστην, καὶ ὅχι ἀπὸ ξένης γλῶσσης μεθερμηνευμένον, ἀλλ' εἰς αὐτὴν αὐτοῦ τὴν γλῶσσαν, εἰς ἐν ἔθνος τὸ ὀποῖον ὑπέφερε τέσσαρας περίπου αἰῶνας ἀίχμαλισίαν ἀνυποκρίτων, ὀνειδισμῶν, μαστιγώσεις, ἐξουθενήσεις, καταδιωγμῶν, δημεύσεις, δεσμῶν, θανάτους μόνον καὶ μόνον δι' αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον, μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν σταθερὰν πίστιν του, τοῦτο μᾶς δίδει τὸ δίκαιον τὴν ὑποπτευόμεθα, ὅτι δὲν ἐμπνέεσθε ἀπὸ ζήλον ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀπὸ ζήλον ἄλλων τινῶν οὐτιδανῶν συμφερόντων. Ἐπειδὴ ὁ κόσμος ὅλος γνωρίζει, ὅτι ἐάν οἱ Ἕλληνας ἤθελον τὴν ἀρνηθῶσι τὸν Χριστὸν, εἰς τὴν ἰδίαν στιγμὴν εὐρισκόντο ἀπληλαγμένοι ἀπ' ὅλων ταῦτα τὰ δεινά καὶ ὅμως ἐπρωτίμουν τὴν πάσχωσι ταῦτα, καὶ εἰ δυνατόν πλείοτερα, παρὰ τὴν ἀρνηθῶσι τὴν πίστιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰς ἐν λοιπὸν ἔθνος, τὸ ὀποῖον δὲν γνωρίζει, δὲν ὀμολογεῖ ἄλλο, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, καὶ ὑπὸ τὴν μετὰ τὸσούτης καριστερίας τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον θειῶν διὰ τὸ Εὐαγγέλιόν του ἤλθετε· αἰεὶ τῶρα, δὲν ἠξέσω πάθεν, τὴν

παράξητε τὴν συναίδεισίν του, διὰ τὴν τοῦ διδάξητε, ὡς λέγετε, αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον, !! Ἀλλὰ τοῦτο ἤθελον εἶναι γελοιωδέστατον. Καὶ πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος μὲ ὀλίγον νοῦν ἤθελεν ἠμπορέσει εὐκόλως νὰ συμπεράνη ἐκεῖνα, τὸ ὁποῖον βλέπομεν σήμεραν ἀπὸ ἰδικόν σας ἄνθρωπον κηρυττόμενον παρρησία εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, δηλωθῆ ὅτι ἤλθετε νὰ κατὰστρέψητε τὴν Ἐκκλησίαν μας διὰ νὰ διδάξητε ὅχι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὸ ἰδικόν σας, φρόνημα. Τοῦτο ὁμῶς σᾶς ὁμολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς παρρησία ὅτι οὔτε θέλομεν οὔτε στέργομεν οὔτε ἀποδεχόμεθα εἰς κανένα τρόπον. Ἐπειδὴ ἔχομεν ὅλην τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ καθαρὴν ῥώτην τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, γνωρίζοντες ὅτι οὐκ ἔξ ἀνθρώπων τῶν τυχόντων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν ὀργάνων τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐξ αὐτῶν τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου, ὁσ- τινες εἶδον καὶ ἤκουσαν καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐψηλάφησαν, ἐδιδάχθημεν αὐτὸ εἰς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν μας τὸ εὐαγγέ- λιον, καὶ δικαίως σεμνυνόμεθα εἰς τὴν ἀρχαιότητα τῆς Ἐκ- κλησίας μας· γνωρίζοντες ἐξ αὐτῆς τῆς ἱστορίας, ὅτι αὐτὴ εἶναι καὶ πρῶτη καὶ μήτηρ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ δι- δασκαλὸς αὐτῶν, τῆς ὁποίας στῦλοι ἀκράδαντοι εἶναι οἱ θεοφόροι Πατέρες, Βασίλειοι, Γρηγόριοι, Χρυσόστομοι, Ἀθα- νάσιοι, Κύριλλοι, καὶ ἅπας ὁ τῶν ἁγίων τούτων Πατέρων ἱερώτατος χορὸς. Γνωρίζομεν, ὅτι τὸ μέγιστον αὐτῆς ἐγκαλ- λάπισμα εἶναι, τὸ ὅτι ἐμίσησε πάντοτε τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ τὰς αἰρέσεις, καὶ ἐφύλαξεν ἀλώβητον καὶ ἀναλοίωτον καὶ τὸν ἄγραφον λόγον τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὰς εἰκὴς παραδόσεις, καθὼς καὶ τὸν ἄγραφον, καὶ ἐκεῖνον πιστευόμενον ὅχι ὀλι- γώτερον ἀπὸ τοῦτον, παιθόμενοι πάλιν ὅχι εἰς ἀνθρωπίνους συλλογισμοὺς καὶ εἰκασίας, ἀλλ' εἰς τὴν βῆτην ἐνταλὴν τοῦ εὐαγγελίου τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὅστις παρήγα-

γελλε πολλάκις εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀ- σίαν συστηνομένης ἐκκλησίας νὰ φυλάττωσι τὰς παραδό- σεις· ἂν δέποτε ἔχομεν ἀπορίας τινὰς εἰς τὴν κατάληψιν τῶν ἁγίων γραφῶν, ἔχομεν αὐτοὺς τοὺς διδασκάλους, ἰκα- νοὺς νὰ μᾶς φωτίσωσι καὶ νὰ μᾶς ὀδηγήσωσιν εἰς πᾶσαν ἀπορίαν, τῶν ὁποίων τὸ ἀξιόπιστον καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι ἀναγ- κάσθε νὰ ὁμολογῆτε, ἂν καὶ ἀποφεύγητε νὰ τοὺς συμ- βουλευσῆθε, διότι βέβαια δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τοὺς εὐρί- σκητε ὁμόφρονας· Δὲν ἔχομεν λοιπὸν χρεῖαν τῆς ἀμερικανι- κῆς καὶ Ἀγγλικῆς διδασκαλίας διὰ νὰ διδαχθῶμεν τὴν θεῖαν πίστιν τῶν πατέρων μας).

Ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἡ κοινὴ τοῦ ἡμετέρου γένους πολυχρό- νιος δυστυχία μᾶς ἐμπόδισεν ἀπὸ τοῦ νὰ προβαίνωμεν ὅσον ἔπρεπε εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ὁ ἱερός κληρὸς μας δὲν εἶναι ὅσον ἔπρεπε φωτισμένος. Πιμποροῦμεν ἀκόμη νὰ προσθέσωμεν καὶ ὅτι διὰ τὴν ἔλλειψιν ταύτην τῆς παι- δείας ἦτο ἴσως δυνατὸν νὰ παραισιφερέτωσι τινὲς καταχρή- σεις εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μας λατρείαν. Ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ Θεός! ἐὰν δώσητε κάποιαν προσοχὴν, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς χρό- νους τῆς δυστυχίας μας, θέλετε εὐρεῖ ὅτι δὲν εἰλεψαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν μας ἄνδρες ἀποστολικοὶ τῶ ὄντι, κεκοσμη- μένοι καὶ μὲ παιδείαν καὶ μὲ σύνεσιν βιβλικὴν καὶ ἀρετὴν ἀνυπόκριτον καὶ ζῆλον Θεοῦ καὶ ἠγωνίσθησαν καὶ διὰ τῆς προφορικῆς διδασκαλίας των καὶ διὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν νὰ ὑποστηρίξωσι τοὺς πιστοὺς νὰ τοὺς φωτίξωσι καὶ νὰ τοὺς προφυλάττωσιν ἀπὸ πᾶσαν παρεκτροπὴν υἱσιώδη ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσω- μεν, ὅτι δὲν ἤρκεσαν ὅλα ταῦτα τὰ μέσα νὰ ἐμποδίσωσι τινὰς καταχρήσεις, εἶναι τὰχα φρόνιμον, εἶναι δίκαιον, νὰ κλονίσωμεν ὅλον τῆς πίστεως τὸ αἰκοδόμημα διὰ νὰ ἐκρίξω-

σωμεν μίαν τινά, ἂν ὑπάρχη τοιαύτη, ἐπουσιώδη κατάχρησιν ;
 Εἶναι δίκαιον διὰ τὰ ἐκβάλλωμεν τὰ ζιζάνια, ἂν ᾖναι τοιαύ-
 τα, νὰ ἐκρίζωσωμεν καὶ αὐτὸν τὸν σίτον ; Δὲν εἶναι ἄρα γε
 θεοφιλέστερον νὰ φυλάζωμεν καὶ ἐνταῦθα τὸν λόγον τοῦ
 Κυρίου, νὰ ἀφήσωμεν ἕως εἰς τὸν θεισμὸν τοῦ σίτου διὰ τὰ
 διακρίνωμεν τότε χωρὶς καμμίαν βλάβην ἢ ζημίαν τοῦ σίτου
 τὰ ζιζάνια ταῦτα ; τούτέστι, δὲν εἶναι νόμιμον καὶ θεοφιλές,
 νὰ προσμείνωμεν ἀκόμη τώρα ὅποτε ἡ θεία πρόνοια ἠδύδ-
 κησεν νὰ λυτρωθῶμεν ἀπὸ τὴν πολυχρόνιον δουλείαν τῶν
 ἀπίστων καὶ νὰ ἐπιτύχωμεν Βασιλείας Θεοσεβέστατου, ὑπο-
 σχθέντος παρρησίας, καὶ ὅτε πρῶτον ἐπάτησεν τὸ ἔδαφος τῆς
 πατρίδος μας, καὶ ὅτε ἀνέλαβε τὸ πηδάλιον τοῦ πολιτικοῦ
 μας σκάφους, ὅτι θέλει προστατεύει τὴν ἱεράν μας θρησκείαν,
 νὰ προσμείνωμεν λέγω ἕως οὗ νὰ προπαρασκευάσῃ ὁ θεο-
 σεβῆς ζῆλος του τὰ ἀναγκαῖα μέσα εἰς τὴν τακτικὴν καὶ
 ἐπιστημονικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἑλληνικῆς
 Ἐκκλησίας, καὶ φωτισθεὶς ὁ Κλήρος ὁ φυσικὸς καὶ δικαιομα-
 τικὸς διδάσκαλος τοῦ ἔθνους, νὰ καθαρίζῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον
 τὰς κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἴσως τῆς λατρείας παρεισφρησάσας
 καταχρήσεις, χωρὶς νὰ ταραξῆ τῶν ἀνθρώπων τὰς συνειδή-
 σεις ; Δὲν εἶναι θεοφιλέτερον, ἂν κανένα πρᾶγμα ἔχῃ χρεῖαν
 διορθώσεως, νὰ ἐπιχειρισθῶμεν τὴν διόρθωσιν ταύτην μὲ
 τὸ πνεῦμα τῆς εὐαγγελικῆς πραότητος καὶ ὑπομονῆς, παρὰ
 μὲ ἀπάτην καὶ δόλον καὶ τσαούτας ἄλλας χαμιρπεῖς μη-
 γανορβφίας ; Πλὴν καὶ ποῖα εἶναι τάχα ἡ διόρθωσις αὕτη ;
 Καθὼς τὴν ἔννοσὺν οἱ Ἰσραηλῆσται, εἶναι τὸ νὰ βιάσωμεν τοὺς
 Ἕλληνας νὰ ἀθετήσωσι καὶ νὰ καταφρονήσωσι τὸ θρησκαυμά-
 των, τὰς ἀποστολικὰς παραδόσεις, τοὺς ἄρους καὶ κανόνας
 τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἐκκλησίας ἔθιμα
 καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτὸν νὰ ἀντικαταστήσωσι, τοῦ Λουθέρου

τοῦ Καλβίνου καὶ τῆς λοιπῆς συντροφίας των τὰς δοξασίας·
 ὡ τῆς ἀναισχυντίας !!! διὰ τὰ μὴν εἶπω ἄλλο τι.

Τὸ δὲ περιεργώτερον, ὅτι, καὶ πρὸς ὑποστήρηξιν, ὡς φαί-
 νεται, τοῦ ἐπιχειρήματός των, κηρύττουσιν ὡς συνεργάτας
 καὶ οἰονεὶ ἁμόφρονας τινὰς ἐκ τῶν ἡμετέρων, τοὺς ὁπίους οἱ
 ὁμογενεῖς των γνωρίζοντες καλῶς σέβονται καὶ διὰ τὸ ἀνεπί-
 ληπτον τοῦ βίου καὶ διὰ τὸ ὀρθὸν τῶν φρονημάτων των, καὶ
 εἶναι πεπεισμένοι, ὅτι οὐδέποτε οὗτοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετὰ
 τῶν ἑτεροδόξων πίνονται ποτηρίου.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀττικῆς, περὶ
 οὗ λέγουσιν ὅτι ἐκήρυξε πανδημῶς τὴν ἀρχὴν ταύτην, ὅτι
 ὁ μόνος κανὼν τῆς πίστεως εἶναι τὸ εὐαγγέλιον· δηλαδὴ
 θέλουσιν νὰ ἀποδείξουν ἐναντίον τοῦ δόγματος τῆς ἁγίας ἡμῶν
 Ἐκκλησίας, ὅτι δὲν δέχεται τὰς παραδόσεις, οὐδὲ τὸ κῦρος
 τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα ἡ ὀρθόδοξος
 ἡμῶν Ἐκκλησία θεοπνεύτως δογματίζει. Ἀλλὰ τίς γνωρίζων
 τὸν σεβάσμιον τοῦτον Ἐπίσκοπον δὲν θέλει ἀγανακτήσει
 ἀκούων τοιαύτην συκοφαντίαν κατ' αὐτοῦ ; Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος
 εἶναι κάτοχος ἀπὸ ἀποστολικὸν ζῆλον ὑπὲρ τῶν ἀνέκαθεν
 ἡμῖν παραδεδομένων καὶ πρεσβευσμένων ὀρθοδόξων, ἠδύνατο
 ποτὲ νὰ ἐκφωνήσῃ τοιαύτην βλασφημίαν ;

Ὁ σεβασμιώτατος οὗτος Ἐπίσκοπος διδάσκων τὸ λογικὸν
 του ποίμνιον ἐπ' Ἐκκλησίας τὸ προέτρεπον εἰς τὴν μετ' ἐπι-
 μελείας καὶ προσοχῆς ἀνάγνωσιν ἢ ἀκρόασιν τῶν θεοπνεύ-
 των Γραφῶν, κατὰ μίμησιν τοῦ Κρυσσοστόμου λέγων ὅτι
 ἐξ αὐτῶν πηγάζουσι τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὰ νόματα, ἀλλὰ
 ποτὲ δὲν ἠθέλησεν νὰ ἔννοησῃ μὲ τοῦτο ὅτι ἀθετεῖ αὐτὸς
 ἢ θέλει νὰ ἀθετῶνται ἀπὸ τὸ λογικὸν του ποίμνιον αἱ ἀποστο-
 λικαὶ παραδόσεις, διότι αἰσθάνεται καλῶς εἰς ποῖαν ἀντί-

φασιν ἄθελεν ἐμπέσει. Τοῦτο φοίττει μᾶλλον νὰ τὸ ἀκούσῃ, πολλοὺ γὰρ δεῖ νὰ τὸ κηρύξῃ ὁ ἴδιος.

Τελεινόμεν τὰς παρατηρήσεις μας, μὲ τὴν ἀκόλουθον παράκλησιν πρὸς τοὺς κυρίους Ἱεραποστόλους. Κύριοι, ἐν ἐπιθυμῆτε τῷ ὄντι ὑπὸ φιλανθρωπίας καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης ὀρμώμενοι νὰ ὠφελήσετε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἐὰν θελήτε νὰ μᾶς υποχρεώσητε νὰ σᾶς σεβώμεθα καὶ νὰ εὐγνωμονώμεν πρὸς ὑμᾶς ὡς πρὸς εὐεργέτας, συντρέξατε εἰς τὴν ἠθικὴν ἀγωγήν τῶν τέκνων μας, ἐδῆγεῖτε τὰ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐπιστημῶν καὶ ὄλων τῶν ὠφελίμων γνώσεων, ἀλλὰ μὴ ἀπεμβαινέτε εἰς τὴν τῆς ἀμωμῆτου ἡμῶν πίστεως διδασκαλίαν. Τοῦτο εἶναι ἔργον ἡμέτερον, εἶναι δικαίωμα ἱερὸν τῆς ἐκκλησίας μας, καὶ ὅστις ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸ χεῖρα, πρέπει νὰ θεωρεῖται παρ' ἡμῶν ὡς ἀδικὸς καὶ ἱερόσυλος, ὡς ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, καὶ ἤχι ποτὲ ὡς φίλος καὶ εὐεργέτης.

Α Γ Γ Ε Λ Ι Α.

Ἐξεδόθη ἤδη κατὰ πρῶτον ἐν Ἀθήναις βιβλιᾶριον ἐπιγραφόμενον *ΣΚΕΨΕΙΣ* περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, » συνταχθεῖσαι παρὰ τινος σοφωτάτου καὶ σεβαστοῦ ἱεράρχου μας.

Τὸ βιβλιᾶριον εἶναι γραμμένον μὲ ἱκανὴν σαφήνειαν, κρίσιν καὶ μὲ ζῆλον ἐνθερμον καὶ ὄντως κατασκευτικὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ἡ ἀνάγνωσις αὐτοῦ εἶναι σήμερον ἀναγκαία καὶ ὠφέλιμος εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὡς δεικνύουσαι τοὺς ἐκ τῆς ἑτεροδιδασκαλίας κινδύνους των, καὶ εἰς τὴν κληρὸν διδάσκουσα τὴν ἀρχαίαν τῆς ἐκκλησίας ἀρετὴν καὶ λαμπρότητα. Ποῖος Ἕλλην εὐπισθὴς καὶ φιλόπα-

τρὸς δὲν βλάπτει ἀγανακτῶν τὴν ἀνευλάβειαν πολλῶν δημοβήσκων καὶ τὸν προσηλυτισμὸν τῶν λουθηροκαθόβιων ὑποσκάπτοντα ὑπούλους ἅμα καὶ ἀνοήτως τὰ θεμέλια τοῦ ἱεροῦ, τοῦ στερεοῦ καὶ μεγάλου οἰκοδομήματος τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας; *Νὺν ἄρα γεναυαγήκαμεν, δεῦ' εὐπλοήκαμεν;* Ὅχι βέβαια. Κίνδυνοι μὲν ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ μεγάλοι, ἀλλὰ φόβος ναυαγίου δὲν εἶναι, ὅταν μὲ ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς προσέχωμεν εἰς τοὺς σκοπέλους ἡμέραν καὶ νύκτα. Διὲ μὲν προκείμεναι Σκέψεις, τῶν ὁποίων τὴν μελέτην συσταίνομεν εἰς πάντας τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς, εἶναι ὁ Πρωεὺς τοῦ χειμαζομένου κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους πλοίου τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, Κυβερνήτης δὲ ἡ ὀδηγὸς πάντα τὰ συγγράμματα τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ λοιπῶν διδασκάλων ἡμῶν καὶ ἡ προσφάτως περὶ τῶν ἱερατικῶν βαθμῶν καὶ τῶν ἀποστολικῶν κανόνων θαυμασιὰ ἐκείνη συγγραφή τοῦ σοφοῦ διδασκάλου Οἰκονόμου, καὶ οἰακοστρόφος ἢ πηδαλιούχος εὐχόμεθα ν' ἀξιωθῇ νὰ γένῃ ἡ Εὐαγγελικὴ Σάλπιγξ.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος τιμᾶται 80 λεπτά· εὐρίσκεται δὲ ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ τῆς Σάλπιγγος, παρὰ τοῖς Τυπογράφοις Κ. Κ. Φάλλη, Κορομηλᾶ, Φιλήμονι καὶ Ἀγγελίδαις, παρὰ τῷ Βιβλιοδέτῃ Κ. Ζωσημᾶ, καὶ παρὰ τῷ Βιβλιοπώλῳ, Κ. Βενιδίκτῳ Ρίτσῳ. Ἀλλαχόθι δὲ, παρὰ τοῖς Ἐπιστάταις τῆς Εὐαγγελικῆς Σάλπιγγος καὶ εἰς τὰ διάφορα βιβλιοπωλεῖα.

Διὰ περισσοτέραν πληροφορίαν τῶν ἀναγνωστῶν μας προσθέτομεν καὶ τὸ προοίμιον τοῦ βιβλιαρίου, ὡς ἐφεξῆς.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ

Μὲ τὸ νὰ βλέπω μὲ λύπην μου διαδιδόμενον καθ' ἑκάστην

τὰ δηλητήριοι τῆς ἑτεροδιδασκαλίας, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκαπει-
λεῖται οὐκ ὀλίγος ὁ ψυχικὸς καὶ πολιτικὸς κίνδυνος εἰς τοὺς
δμογενεῖς μου ὀρθοδόξους Ἕλληνας, καὶ μάλιστα εἰς τὴν
νεολαίαν αὐτῶν, ὡς μᾶλλον εὐαπάτητον καὶ ὀλισθηράν.

Ἐπιθυμῶν δὲ ἀφ' ἑτέρου νὰ προληφθῇ τὸ τοιοῦτον κακόν,
ἕως οὐ ἀκόμη εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν του, πρὶν βίξωθῇ καὶ
κατασταθῇ δυσθεράπευτον.

Ἀνέλαβον ἐν πρώτοις τὴν ἐκδοσὶν τῆς *Εὐαγ.* Σάλπιγγος·
ἤδη δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν τείνων σκοπὸν, καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ
θεοῦ ζήλου πυρούμενος, ἐκδίδω τὰς παρούσας πρώτας καὶ
δευτέρας σκέψεις, πόνημα σεβαστοῦ καὶ εὐσεβεστάτου ἀνδρὸς
ἀφορῶν, τὸν καταρτισμὸν τῶν πιστῶν, καὶ ἐξαίρετον ἀντιδί-
ον κατὰ τῆς λύμης τῶν ἑτεροφρονητῶν.

Ἀέξασθε τοίνυν, φίλοι ὀμογενεῖς καὶ ὁμόπιστοι τέκνα τῆς
ἀμωμῆτου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ περιούσιος λαὸς ζη-
λωτῆς τῶν πατρικῶν σου παραδόσεων, τὴν ὁποίαν σοὶ προσ-
φέρω ταύτην πανοπλίαν, δι' ἧς θέλετε δυναθῆ νὰ ἀντιπρὸς-
σητε τὰ βέλη τῆς πλάνης, διαλύοντες αὐτὰ ὡς ἰσὺν ἀράχνης,
καὶ κατασπαράττοντες ὡς σαπρὰ θήρατρα, δι' ὧν πασχίζουσιν
ματαίως οἱ ὑποκρινόμενοι καλοὶ ἡμῶν φίλοι, νὰ σαγηνεύσουσιν
τὰς ψυχὰς σας καὶ νὰ καταπαλαίσουσιν τὴν ἀκαταμάχητον
εὐσέβειαν, ἧς οὐδὲ πύλαι ᾄλου κατισχύσουσιν.

Ἐρῶσθε καὶ ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ.

Ὁ ἀδελφός σας καὶ ἐν ἀγάπῃ δούλος

ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΓΕΡΟΚΗΡΥΞ.

Ἐπειδὴ εἰς τὰς δευτέρας Σκέψεις ἀναφέρει ὁ Συγγραφεὺς
περὶ τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν Σχολείων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα
ἐσύστησαν, ἢ ἐβουλήθησαν νὰ συστήσουσιν οἱ κρυφίησες λου-
θηροκαλβινισταὶ ἀκόλουθοι πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ κεκρυμμένου

σκοποῦ των, δύνανται τινὲς νὰ παρεξηγήσωσι τὰς σκέψεις
τοῦ ἀνδρὸς, ὅτι καθάπτονται πάντων τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν
σχολείων, καὶ ἐκείνων δηλαδὴ τὰ ὁποῖα διευθύνονται παρὰ
τῶν ὀρθοδόξων ὀμογενῶν· ὅθεν προλαμβάνομεν νὰ ἐξηγήσω-
μεν εἰς τὸ κοινὸν τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν αὐτῶν.

Αὗται αἱ σκέψεις συνεγράφησαν πρὸ πολλοῦ καιροῦ ὅταν
κατεγίνοντο οἱ φίλοι πρὸς σύστασιν τῶν τοιούτων σχολείων
καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι διευθύνοντο κατὰ δυστυχίαν,
ἀπὸ τὸν πλέον ὑπουλον ἐχθρὸν τῆς ὀρθοδοξίας, ἕστις ἡγω-
νίζετο νὰ βίψῃ τὸν κεκρυμμένον δαλὸν εἰς αὐτὰ, καθὼς ἐκα-
τεγίνοντο πάντες οἱ τοιοῦτοι νὰ βίψωσι τὸν τοιοῦτον ὑπο-
κεκρυμμένον δαλὸν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν, κατὰ
τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κ. Βούργες. Ἀλλ' ἀφοῦ τὸν τοιοῦτον
δαλὸν ἐβούσε θαυμασίως αὐτὴ ἡ πάνθενεστατὴ δρόσος τοῦ
Παναγίου Πνεύματος· ἥτις ἐκονόμησε, ὥστε ὁ μὲν ἐπίβουλος
νὰ ἀπομακρυνθῇ, καὶ ἀντ' αὐτοῦ νὰ συστηθῇ ἀνὴρ ὀμογενῆς
καὶ ὀρθόδοξος· εἰς πάντα δὲ τὰ δημοτικὰ ἀλληλοδιδασκτικὰ
σχολεῖα τοῦ Κράτους νὰ διορίζωνται ἄνδρες δεδοκιμασμένοι
ὄλτινες ἐποτίσθησαν τὰ νάματα τῆς ὀρθοδοξοῦ κατηγήσεως
καὶ λοιπῶν μαθημάτων παρὰ διδασκάλου ὀμογενοῦς καὶ
ὀρθοδόξου καὶ κατὰ πάντα σεβαστοῦ ὑποκειμένου, δὲν ἀνά-
γονται πλέον τὰ ἀλληλοδιδασκτικὰ ταῦτα σχολεῖα εἰς τὴν
αὐτὴν κατηγορίαν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον μάλιστα εὐφημίζονται
μὲ μωρίους ἐπαίνους, καὶ παρὰ τοῦ σεβαστοῦ τούτου συγ-
γραφέως μας, καὶ παρὰ πάντων τῶν ὀρθοδόξων κληρικῶν τε
καὶ κοσμικῶν.

Ἐπίσης δὲ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ εἰς τινὰ σχο-
λεῖα διευθυνόμενα ὑπὸ τῶν συναδελφῶν τοῦ Κ. Βούργες
εὐρίσκονται διδάσκαλοι ὀμογενεῖς, καὶ πολλοὶ τοιοῦτοι μα-
θηταὶ ἡλικιωμένοι, οἱ ὁποῖοι φυλάττουσιν τὸν Ἑλληνικὸν

χαρακτήρα καὶ τὸ εὐγενὲς αἶσθημα τῆς ὀρθοδόξου ψυχῆς
 των ἀπαρχάρακτον. Πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐγνωρίσαμεν νὰ
 ἐπιστηρίζουσι μυστικῶς καὶ τοὺς ὑποδεστέρους καὶ ἀσθενε-
 στέρους συναδελφοὺς καὶ μαθητάς των εἰς τὴν ὀρθόδοξον
 διδασκαλίαν καὶ νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴν
 τῶν διευθυντῶν αὐτῶν· καὶ ἄλλους βλέπομεν νὰ δημο-
 σιεύουν διὰ τοῦ τύπου τοὺς κεκρυμμένους σκοποὺς τῶν φί-
 λων, διὰ νὰ ἀπαλλάττωσιν ἐκ τῆς βλάβης αὐτῆς τοὺς ὀρ-
 θοδόξους ἰμογενεῖς των, μιμούμενοι τὸν αἰδιδίμον ἐκαῖνον
 ὀρθοδοξότατον ἀδελφόν μας Κύριον Φ. Προσαλέντην Κερκυ-
 ραῖον, (*) ὅστις ἀφοῦ ἐμαθήτευσεν ἱκανὸν χρόνον εἰς τὸ Ἑλ-
 ληνικὸν Σχολεῖον τοῦ Κ. Βενιαμῖν Οὐδρὲφ πρὸ τοῦ 1700
 ἔτους πρέσβητος σαφέστατα πάντας τοὺς κεκρυμμένους σκο-
 ποὺς καὶ τὰ προσηλυτικὰ κινήματα τοῦ Αἰδεσιμωτάτου Κυ-
 ρίου Β. Οὐδρὲφ καὶ συντροφίας, εἰς τὸ προοίμιον ἐνὸς βι-
 βλιαρίου, τὸ ὁποῖον ἐξέδωκε διὰ τοῦ τύπου ἐν Ἀμστερδά-
 μῳ ἐν ἔτει 1706 ἐπιγραφόμενον « Ὁ Αἰρετικὸς Διδάσκαλος
 ὑπὸ ὀρθοδόξου μαθητοῦ ἐλεγγόμενος » καὶ πραγματευόμενον
 περὶ τῶν θείων παραδόσεων· ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐδανείσθημεν
 καὶ ἡμεῖς ὅσα διεπραγματεύθημεν περὶ τῶν παραδόσεων.
 Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐπειδὴ κατήντησε σπανιώτατον καὶ μά-
 λιστα ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν, ἐν μόνον εὑρισκόμενον παρὰ τῷ
 ἀγίῳ Λοχιμανδρίτῃ Κ. Ἀρσενίῳ, ἐκδίδεται παρ' αὐτοῦ εἰς
 φῶς, πρὸς φωτισμὸν τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τὴν δὲ ἀγ-
 γελίαν αὐτοῦ θέλομεν καταχωρήσει εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον.

*) Ἐκ πάντων τούτων δύναται νὰ καταλάβουσι οἱ Κ. Ἱερα-
 πόστολοι καὶ οἱ ὁμολῆται αὐτῶν, ὅτι ματαίως χάνουν καὶ
 τοὺς κόπους καὶ τὰ χρήματα, ἐλπίζοντες νὰ κάμουν προση-
 λυτοὺς μὲ τὸ μέσον τῶν ἑλλήνων· αὐτοὶ ἠξέυρουσι καὶ τὰ
 χρήματα αὐτῶν νὰ καταναλίσκωσιν, καὶ τὴν ὀρθόδοξον
 ἀγίαν ἡμῶν πίστιν νὰ φυλάττωσι καὶ τοὺς ἀσθενεστέρους
 ἀδελφοὺς νὰ ἐπιστηρίξωσι, καὶ ἐκ τῆς λοίμῃς αὐτῶν νὰ
 τοὺς προφυλάττωσι καὶ τοὺς κεκρυμμένους σκοποὺς αὐτῶν,
 τέλος πάντων, νὰ θεατρίζωσι.